

Fagerlund barnehage med fokus på kosthold og følelser

MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA

ÅRSPLAN FOR FAGERLUND BARNEHAGE

2023-2026

FORORD

Årsplanen omhandler barnehagens pedagogiske innhold og planer og er et arbeidsverktøy for personalet for å styre virksomheten i en bevisst retning. Den gir nødvendig informasjon om barnehagens drift og innhold til foreldre, eier, politikere, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte. I tillegg vil foreldre få fortløpende informasjon via ukentlige planer på alle avdelinger. Dette gis via informasjonsplattformen MyKid.

Årsplanen gjelder over en 3-årsperiode og er bygget opp rundt Fagerlund barnehage sin pedagogiske plattform, visjon og verdier.

INNHOLDSFORTEGNELSE	s.3
1. VELKOMMEN TIL FAGERLUND BARNEHAGE	s.4
1.1. PRESENTASJON AV BARNEHAGEN	s.4
1.2. VISJON OG VERDIER	s.5-11
2. LOVVERK	s.12-13
2.1 BARNEHAGELOVEN	s.12
2.2 RAMMEPLANEN	s.13
3. LIVSMESTRING MED FOKUSOMRÅDER	s.14-18
3.1. KOSTHOLD	s.15-16
3.2. FØLELSER	s.17-18
4. BARNEHAGENS INNHOLD	s.19
4.1. LEK	s.19-21
4.2. SPRÅK OG KOMMUNIKASJON	s.22
4.3. MANGFOLD	s.23-25
4.4. BARNES MEDVIRKNING	s.26-27
4.5. PROGRESJON	s.28
4.6. KLUBBEN	s.29-30
4.7. GJENNOMGÅENDE INNHOLD	s.31
5. TILVENNING OG OVERGANGER I BHG.	s.32-33
6. BARNEHAGENS DIGITALE PRAKSIS	s.34-35
7. OBSERVASJON	s.36
8. VURDERING, EVALUERING OG DOKUMENTASJON	s.36
9. SAMARBEID	s.38-44
9.1. FORELDRESAMARBEID	s.38-41
9.2. SOSIALE MEDIER	s.42
9.3. EKSTERNE SAMARBEIDSPARTNERE	s.42-43
9.4. PERSONALSAMARBEID	s.44
10. MILJØRETTET HELSEVERN OG SIKKERHET	s.45-46

1. VELKOMMEN TIL FAGERLUND BARNEHAGE

1.1.FAGERLUND BARNEHAGE er en kommunal barnehage som har 120 heltidsplasser. Vi har 2 småbarnsavdelinger med plass til 12 barn på hver avdeling og 3 storbarnsavdelinger med plass til 24 barn på hver avdeling.

Fagerlund barnehage ligger i naturskjønne omgivelser på Jaren, med stort uteområde med nærhet til skog og friluftsområder. Det er mange muligheter for turopplevelser for både små og store, og området innbyr til fysisk aktivitet hele året.

KOSTHOLD og **FØLELSER** er våre fokusområder de neste tre årene. Vi vil presentere de nærmere på sidene 14-17

I Fagerlund barnehage ønsker vi å bruke nærmiljøet aktivt og i umiddelbar nærhet har vi:

- Folkvang
- Andfossen
- Viggja
- Jarenvannet
- Folkemuseet
- Fagertun sykehjem
- Størenslunden
- Biblioteket
- Brandbuhallen
- Rosendalsbanen

Vi har også faste turplasser med bl.a. lavvoer og bålplasser, som vi bruker jevnlig gjennom hele året. Vi ønsker oss også et godt samarbeid med frivillige organisasjoner i nærmiljøet.

1.2. Visjon og verdier

FAGERLUND BARNEHAGE

MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA

VISJON: «MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA»

«Med beina på jorda og blikket mot sola» favner alt vi ønsker å formidle med det å jobbe i barnehage og å være barn i barnehage. Visjonen vår kan deles opp i to; det trygge og det søkende.

«Beina på jorda...» sier mye om fundamentet vårt. Det er viktig for barn å føle trygghet, omsorg og ha støttende ansatte rundt seg. Dette er grunnleggende for all læring og utvikling. De ansatte skal være til stede i øyeblikket og kunne fange opp små og store signaler som kommer fra barna.

«...og blikket mot sola» tar for seg det vi ønsker å strekke oss mot, og det som er mer abstrakt og kreativt. Vi ønsker å benytte oss av undring, fantasi og kunne drømme oss bort med barna. Fantasiverdenen er et kraftig virkemiddel hvor alt er mulig.

VERDIER:

Definisjon på verdier: *kvaliteten ved noe, ha noe som er viktig for oss. De påvirker holdningene og handlingene våre.*

Definisjon på verdisetninger: *det vi skal jobbe konkret og aktivt med i det daglige arbeidet*

Vi har i alt 8 verdier i Fagerlund barnehage med noen underliggende verdisetninger. Visjonen vår er utgangspunktet for verdiene, da 4 av verdiene står for det trygge og grunnleggende og de resterende 4 står for det søkende og kreative.

TRYGGHET:

- Vi er sensitive og tilstedeværende voksne som har fokus på god omsorg, både for barn, foreldre og ansatte
- Vi ser hvert enkelt barn og har et fang eller ei hånd ledig når det trengs

TID:

- Barn og voksne tar seg tid til felles fokus og tar vare på de gode øyeblikkene
- Vi gir barna tid og rom til å prøve og feile, oppleve, erfare og mestre

KOMMUNIKASJON:

- Vi har fokus på god kommunikasjon og et godt samarbeid med hjemmet for at alle barn og foreldre skal bli sett, hørt og respektert
- Vi kommuniserer aktivt med barna, og er oppmerksom og bevisst på barnas verbale og non-verbale (kroppsspråk) språk.

LEKENHET:

- Vi anerkjenner leken som barnas viktigste læringsarena, og verner om den i hverdagen.
- Barn og voksne deler gode og varierte lekopplevelser, ved at vi støtter, oppmuntrer og inspirerer barnas lek, og vet når og hvordan vi skal delta.

MAGISK:

- Vi tar tak i spennende øyeblikk i hverdagen som stimulerer fantasien og skaper undring
- Vi skaper begeistring, spenning og overraskelse, det lille ekstra i hverdagen

FARGERIK:

- Barn og voksne viser toleranse og respekt for ulikheter og viser åpenhet for mangfold.
- Vi løfter mulighetene mangfoldet gir oss og ser på det som en stor ressurs.

FRYD:

- Vi får kribling i magen av de små opplevelsene i hverdagen
- Vi har rom for spontanitet, galskap, latter og glede

SPRELL LEVENDE:

- Vi lever etter mottoet: «Det har jeg aldri gjort før så det klarer jeg helt sikkert» (Pippi Langstrømpe)

2.LOVVERK

2.1 Barnehageloven

§ 1 – Formål:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

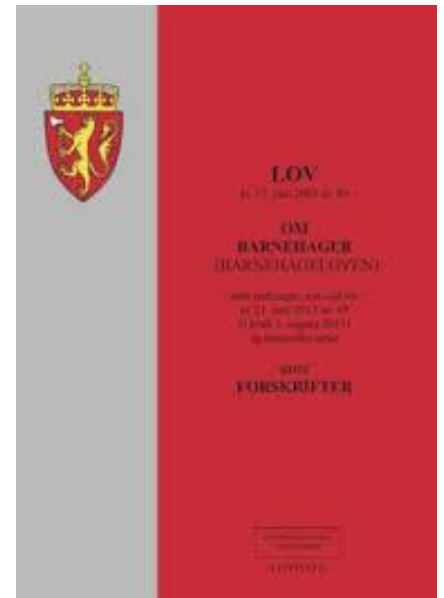
Barnehagen er den første delen av barnas utdanningsløp.

Barna skal:

- få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang
- lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen
- utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter
- ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal:

- møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi
- bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.
- fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

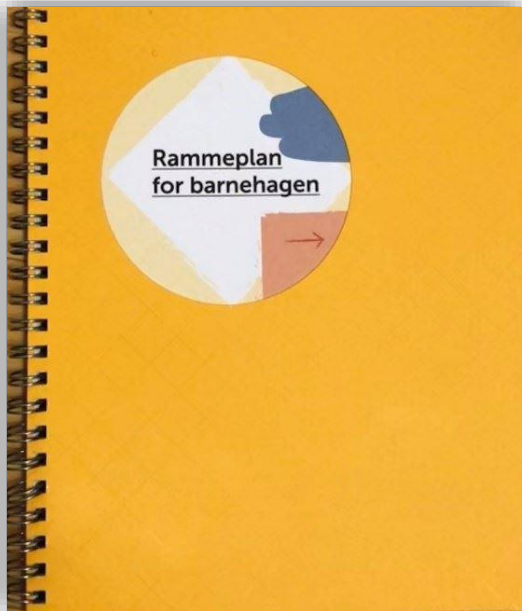
2.2 Rammeplanen

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er en forskrift til barnehageloven.

En forskrift inneholder utfyllende regler i forhold til teksten i selve loven. I praktisk arbeid bruker vi gjerne forskriften når vi skal finne ut hvilke regler som gjelder.

Rammeplanen for barnehagen gir:

- utfyllende bestemmelser for barnehagens innhold og oppgaver
- føringer for hvilket verdigrunnlag barnehagens innhold og oppgaver skal bygge på
- føringer for hvilket ansvar de ansatte i barnehagen har
- styрere, pedagogiske ledere og alle de ansatte en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet
- informasjon til foreldre, eiere og tilsynsmyndighet

7 fagområder

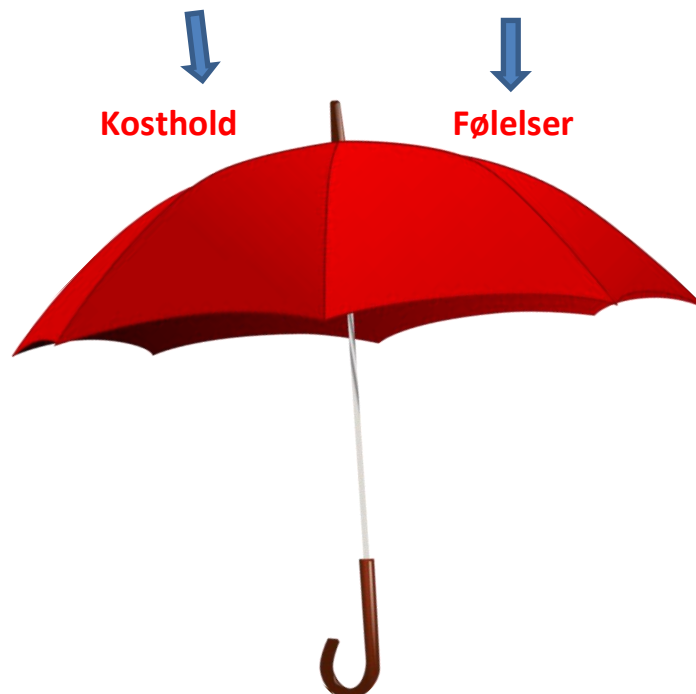
Barnehagens fagområder gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og god helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være gjennomgående del av barnehagens innhold.

1. Kommunikasjon, språk og tekst	5. Antall, rom og form
2. Kropp, bevegelse, mat og helse	6. Etikk, religion og filosofi
3. Kunst, kultur og kreativitet	7. Nærmiljø og samfunn
4. Natur, miljø og teknologi	

3.LIVSMESTRING MED FOKUSOMRÅDER 2023-2026

Rammeplanen sier:

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forbygge krenkelser og mobbing.»
«Barnehagen skal være et trygt, men samtidig et utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, felleskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.»

Livsmestring er et spesielt viktig tema i dag og et sentralt begrep i rammeplanen. Vi blir i dag satt ovenfor mange valg og vurderinger hvor vi blir påvirket fra mange arenaer. Livsmestring i barnehagen handler om at barna får gjøre egne erfaringer med å kunne sette grenser for seg selv og respektere andres grenser. Det handler om at barna må få gjøre erfaringer med og trenger støtte til å håndtere tanker, følelser og bygge gode relasjoner med andre. Det å utvikle et positivt selvbilde og en trygg identitet i barneårene gir et viktig grunnlag for å kunne ta ansvarlige livsvalg senere i livet. Livsmestring og barns robusthet og handler om å gi barna en indre struktur; en indre tro på at de er noe verdt og gi dem mot til å si nei og stå ved egne meninger.

3.1 Kosthold

Rammeplanen sier:

Barna skal få innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid. S. 50
Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner s 11

Barna skal bli kjent med egne behov, få kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold

Personalet skal: legge til rette for at måltidet og matlaging bidrar til måltidsglede, deltagelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna s 50

Barn er aktive og trenger regelmessig påfyll av energi, næring og væske for vekst, utvikling, lek og læring. Helsedirektoratet har utarbeidet en veileder for barnehager over hva en barnehage bør ha fokus på. Denne henviser blant annet til barnehageloven som sier at barnehager skal legge opp virksomheten slik at den fremmer barnas helse. Ro og god tid til å spise næringsrik mat er viktig for at aktive barn i vekst skal få i seg tilstrekkelig med mat. Noen barn spiser sakte, mens andre spiser fort. De ansatte skal være en aktiv del av måltidet. Vi er rollemodeller og er med på å vise hvordan vi ønsker at et måltid skal være.

Et sunt og godt kosthold er særlig viktig for barn. I barnehagen vår har vi tre faste måltider.

- Frokost: De som ønsker å spise i barnehagen har med egen matpakke.
- Lunsj: Vi dekker bordet med brød og utvalgte påleggslag. Barna er med å smøre maten selv. 1 til 2 dager i uken har vi varmmat.
- Kl. 14: Vi spiser frukt og knekkebrød eller brødsriver.

Vi ønsker å ivareta måltidets pedagogiske funksjon og opptatt av at et godt kosthold. Måltidene skal være en rolig stund hvor vi tar oss tid til å spise, snakke og øve på å bli mer selvstendig helt fra barna starter på småbarnsavdeling til de begynner på skolen. Det er mye læring i et godt måltid:

- Få sunne og gode matvaner
- Lære å vente på tur
- Se andres behov
- hjelpe hverandre
- Lære bordskikk
- Henvende seg til andre på en god måte
- Smake på nye ting
- Smøre selv og bruke bestikk
- Utvikling av språket-lære nye begreper

Vi ønsker å tilby barna varierte måltider med fokus på redusert sukkerinntak og minimere ultraprosesserte matvarer. Når vi setter opp varmmat menyen er barnas deltagelse i fokus. Vi skal lage mat som barna kan være kokker sammen med oss ansatte. Det vil variere hvor deltagende barna kan være uti fra alder. Vi ønsker med dette at barna skal få et sunt og naturlig forhold til de reine gode råvarene. De skal få være med å kutte grønnsaker, smake, måle, koke og samtale om maten vi tilbereder.

I Fagerlund barnehage har vi med oss tankegangen «fra jord til bord». Vi har egen kjøkkenhage som barn og voksne har jobbet fram i fellesskap. Vi har prøvd ulike vekster som poteter, gulrøtter, sukkererter, brokkoli, salat og jordbær. Vi ønsker at barna skal få være delaktig i å så, sette og plante ulike vekster i jorda, sørge for gode vekstvilkår gjennom å vanne og luke, og være med på å høste det inn igjen til sommeren og høsten. Det er en fordel å ha vært med på hele prosessen for å lære om hvor maten kommer fra, at god mat tar tid, krever stell og av og til hardt arbeid. Så smaker også maten ofte best om man har vært med på å lage den.

Bursdagsfeiringer: Vi ønsker ikke kaker og søtsaker ved bursdager. Vi ønsker fokus på barnet med sang og krone i en egen bursdagssamling. De ulike avdelingene har kommet fram til hvordan de ønsker å feire ut fra barnegruppa og alder.

Barnehagen har en egen kostholdsplan som beskriver hva, hvorfor og hvordan. Dere finner den på barnehagen sin hjemmeside: [Fagerlund Barnehage](#)

Denne planen er retningsgivende for hvordan vi arbeid med kosthold i vår barnehage.

3.2 Følelser

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, felleskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

Følelser er til for å hjelpe oss og kommer av en grunn. De vil fortelle oss noe og dekke et behov som vi har. Det er dermed viktig å lære seg å håndtere følelsene slik at de kan bli en hjelp og ikke en belastning i hverdagen. Når barn får god hjelp til å regulere og håndtere følelser i daglige situasjoner, vil det gjøre dem bedre i stand til å takle belastninger, stress og vansker senere i livet. For å kunne fungere godt sosialt er det viktig å kunne regulere og kontrollere følelsene sine.

De minste barna som enda ikke kommuniserer så mye verbalt har et nonverbalt og kroppslig språk og kommuniserer mye gjennom følelser. Vi voksne i barnehagen må hjelpe barna til å sette ord på disse slik at vi har en solid grunnmur i arbeidet når følelsene dukker opp. De minste barna kan ikke fortelle med ord at de er redde, sinte, glad eller usikker, men de kan vise det gjennom sine nonverbale uttrykk. Her er det viktig at vi voksne fanger opp, forstår og forholder oss til disse.

Vi ønsker å hjelpe barna i å forstå følelsene sine og hjelpe dem med å håndtere disse. Dette kalles å validere barnas følelser. Det vil ikke nødvendigvis si at vi forstår handlingen, men aksepterer følelsene barnet har.

Som verktøy i å validere barnas følelser bruker vi følelseskompasset sine steg:

1) Legg merke til følelsen. Prøv å forstå hva det er som faktisk foregår i barnet, gjerne i lys av det som har skjedd. For eksempel hvis du ser at yngste barnet vil leke med storebror, men ikke får være med, så føler det seg kanskje trist. Kjenn etter i deg selv hva du tror barnet føler på.

2) Sett ord til følelsen. Vis at du forstår hvordan barnet har det med å sette noen ord på hvordan det må være, «Nå ser jeg at du ble lei deg fordi du ikke fikk være med å leke. Det var ikke noe særlig».

3) Valider og bekreft følelsen. Dette innebærer å normalisere og vise at det er greit at barnet føler det sånn. En god validering starter gjerne med «Det er ikke rart at...», som for eksempel «det er ikke rart at du ble lei deg, for du ville jo bare leke og ha det fint med ham, og så ville ikke han».

4) Møt det emosjonelle behovet. Husk at dette ikke er det praktiske behovet, men det emosjonelle behovet, som kan være behov for trøst, støtte, trygghet, anerkjennelse, bekreftelse eller at barnet får sette grenser og stå opp for seg selv. I eksempelet over kan det være: «Vil du ha en klem eller sitte litt på fanget mitt?».

5) Eventuelt kom med løsninger til problemet. Ofte vil de fire første punktene være nok, og barnet finner løsningene selv. Hvis barnet fortsatt trenger hjelp kan du gjerne foreslå en løsning, som for eksempel at du snakker med storebroren.

4 BARNEHAGENS INNHOLD

4.1.Lek

Rammeplanen sier at personalet i barnehagen skal:

Organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek

Bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer

Fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek

Observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser

Veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre

Være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek

Leken har en sentral plass i barnas hverdag. Den har en egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Det er morsomt å leke. Lek er den fremste kilden til glede, humor og trivsel for barn i barnehagen, og den foregår overalt. I leken er barna eksperter og gjennom samhandling med andre barn legges grunnlaget for læring, språkutvikling, sosiale ferdigheter, vennskap og trivsel.

Følelsen av tid opphører når barn er i lekemodus. Barn leker fordi det er gøy og lek oppstår gjerne spontant. Den gir en følelse av frihet, og den er indremotivert og lystbetont. Barn bruker leken til å utforske, samt forstå seg selv og omverden. Inntrykk bearbeides og ulike roller eller karakterer prøves ut. I lek er det lettere å slippe hemninger og også å teste egne grenser.

Trygge omgivelser er en forutsetning for at barn leker. Selv om barn har en medfødt evne til å leke er det noen barn som er så forsiktige at de ikke tør ta kontakt med andre eller det kan være barn som styrer og regjerer så mye at ingen liker å leke med dem. Noen barn går også igjennom

vanskelige livssituasjoner og kan være preget av indre stress eller sykdom. Dette kan gjøre det vanskelig å kaste seg ut i lek fullt og helt. Det er derfor viktig med tilstedeværende voksne som hjelper og støtter barna, da leken kan være en viktig arena for bearbeidelse av angst og ubehagelige opplevelser.

Gjennom leken skapes det gode vennskap og trygge relasjoner hvor barna kan bli trygge på seg selv og andre rundt seg.

Følelsen av tid opphører når barn er i lekemodus. Barn leker fordi det er gøy og lek oppstår gjerne spontant. Den gir en følelse av frihet og den er indremotivert og lystbetont. Barn bruker leken til å utforske, samt forstå seg selv og omverden. Inntrykk bearbeides og ulike roller eller karakterer prøves ut. I lek er det lettere å slippe hemninger og teste egne grenser. Gjennom leken skapes det gode vennskap og trygge relasjoner hvor barna kan bli trygge på seg selv og andre rundt seg.

MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA

Barn leker forskjellig ut ifra alder og modning. Små barn helt frem til 3 års alder blir kaldt todlere. De er i sterk motorisk utvikling og bruker kroppen sin til å kommunisere med omverdenen. Dette gjenspeiles i leken deres der de utfolder seg motorisk og hermer aktivitetene til hverandre. Dette er starten på samspill og vennskap så de kan utvikle seg fra og leke ved siden av hverandre til og leke med hverandre. De eldste barna leker mye rollelek der samspillet med andre står høyt.

Gjennom leken foregår det en enorm læringsprosess. Vi i Fagerlund ser på lekekompetanse som det å kunne:

- Late som
- Tilegne seg strategier for å komme inn i lek
- Lære seg lekekoder i forskjellige typer lek
- Ha fantasi og drive leken videre
- Ha god verbal og nonverbal kommunikasjon med andre
- Ta beslutninger, men også la andre få bestemme.
- Ta en rolle, gå inn og ut av en rolle
- Ta andres perspektiv
- Vente på tur og ta hensyn til andre

De ansatte i Fagerlund støtter og bidrar til utvikling i leken gjennom å:

- Skape et fysisk miljø som inspirerer til ulike former for lek.
- Organisere dagene med vekt på tid til lek.
- Skape felles opplevelser som inspirerer til lek og inkluderer.
- Støtte barna i leken og gi dem strategier til å komme inn i lek og inkludere andre.
- Være lekemodeller, bruke språket og delta aktivt i leken der det er naturlig.
- Bidra til å videreutvikle leken gjennom å legge til elementer eller delta aktiv med en rolle.
- Ha fagkunnskap om lek i ulik alder og modning.

4.2.Språk og kommunikasjon

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst, og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. Barn lærer språk best gjennom å være språklige aktive.

Barnehagen skal bidra til at barna får utvikle og utforske språkforståelse, språkkompetanse og ulike kommunikasjonsformer.

De yngste kommuniserer med kroppsspråk og lyder når de leker. De større barna sier ofte høyt det de gjør. De uttrykker tanker, følelser og ønsker, spiller roller, planlegger, diskuterer og argumenterer, og de håndterer konflikter og inngår i relasjoner.

De ansatte skal tilpasse de språklige aktivitetene til barnas språklige ferdigheter, interesser og initiativ. Barn lærer når de holder på med noe de er opptatt av og interessert i. Alle barn skal oppleve at noen lytter til og viser interesse for det de sier og gir uttrykk for hver dag. Det sentrale er hvordan de ansatte kan fremme god språkutvikling gjennom de vanlige aktivitetene i barnehagehverdagen

For å støtte barnas språkutvikling er vi ansatte opptatte av å:

- være oppmerksomme for barnas uttrykksformer og sette ord på disse
- sette ord på gjenstander og handlinger i hverdagen
- være bevisste på å stille åpne spørsmål og holde samtalen i gang
- la barna aktivt være med i lesestunder og samtale rundt det vi leser
- sette ord på det vi ser og opplever i hverdagen
- veilede i lek og aktiviteter for å berike samtalen barn imellom
- leke med språket gjennom rim, regler og sang
- bruke bilder/konkreter som støtte i barnas språkforståelse

4.3. Mangfold

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barn skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller

Barnehagen skal gjenspeile samfunnet utenfor hjemmet og være et inkluderende fellesskap som bidrar til å skape en forståelse for at alle er unike på hver sin måte og like verdifulle. Barnehagen er en plattform for inkludering der vi skal være ulike sammen.

Personalet skal legge til rette for likestilling, likeverd og deltakelse i fellesskapet. Barna skal få innsyn i forskjellige livssyn og kulturer, og vi skal by på varierte opplevelser og aktiviteter. Alle skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntres til å være en del av fellesskapet.

I Fagerlund barnehage er en av verdiene FARGERIK.

For oss betyr det å:

- Ta vare på mangfoldet vi har og bruke det som en ressurs.
- Møte barn og voksne med åpenhet, nysgjerrighet og respekt for ulikheter
- Ta utgangspunkt i barns interesser, forutsetninger og behov når vi planlegger hverdagen.
- La hvert barns stemme telle i et meningsfylt fellesskap med barn og voksne.
- Møte foreldre og barn med respekt og forståelse, og se det verdifulle i at vi er forskjellige, men like betydningsfulle for fellesskapet.
- Være «ulike sammen»

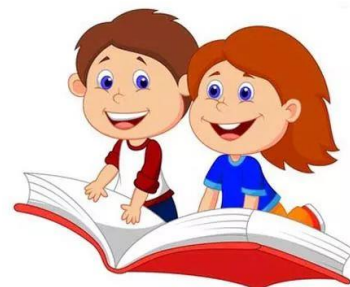

Nasjonalitet og kulturell tilhørighet

Utseende (hudfarge, kroppsfasong, hår o.l.)

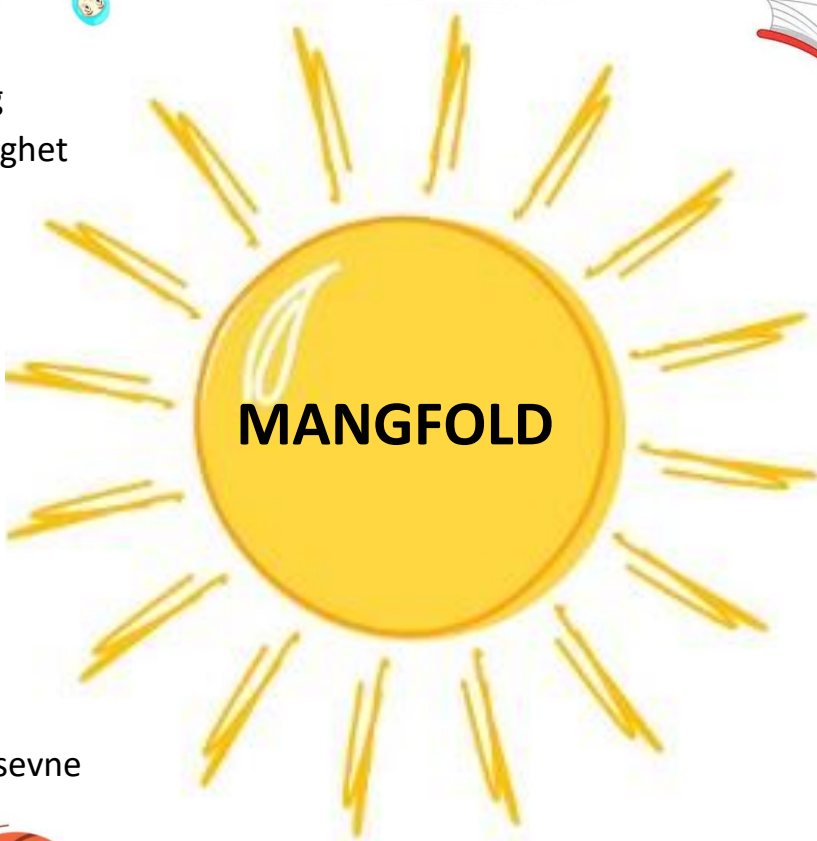
Kjønn

Meninger

MANGFOLD

Legning og familiesammensetning

Funksjonsevne

Interesser og verdier

Alder

4.4. Barns medvirkning

Rammeplanen sier:

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet» (barnehageloven §3, rammeplan for barnehagen s.13)

Barnekonvensjonen sier:

«Ved alle handlinger som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende syn»

«Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt»

Barns medvirkning handler ikke om at barna skal bestemme alt selv og gjøre som de vil. Det handler i stor grad om at vi voksne må ha en grunnleggende holdning til at barna har rett til å medvirke i sin egen hverdag. Disse holdningene bunner i vårt grunnleggende syn på barn, barndom og vårt syn på hvordan barn faktisk lærer. Tydelige voksne som setter klare grenser, er med på å danne trygge og robuste barn.

Vi skal legge til rette for:

- at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.
- at barna skal bli sett og hørt
- at barna skal bli anerkjent og bli tatt på alvor.
- at de ansatte må være oppmerksomme på signaler barna gir gjennom sitt kroppsspråk, verbalt språk, mimikk og gester.
- At de ansatte må være gode på å møte hvert enkelt barn og se deres behov og ønsker på en måte som formidler respekt, aksept, tillit og tiltro.

Hvorfor er dette viktig?

Det handler om å se og forstå det enkelte barnet, å se barn som subjekt. De er små mennesker med egne tanker og følelser som vi voksne må vise en anerkjennende adferd overfor. Dette krever at de voksne er nær barna i lek og vet hva som skjer slik at de kan være der å støtte dem, dra leken videre eller oppdage om noen blir holdt utenfor. Det handler også om å ta barnas nonverbale signaler og støtte dem slik at de føler seg forstått og oppnår det de ønsker. Barnehagen skal være et sted der barna er trygge slik at de trives og kan utvikle seg best mulig. Vi ønsker at barna skal ha stor grad av innvirkning på sin barnehagehverdag, øve seg på å ta egne valg, samt bli tryggere på seg selv og sine meninger, at de skal få oppleve å være seg selv og at de er bra nok som de er. Det er viktig at barn ser og opplever at de kan komme med innspill og foreslå en aktivitet som blir gjennomført. Barna opplever å bli hørt. På denne måten får de tro på seg selv og føler seg verdsatt.

Hvordan får de medvirke?

Barnehagens planer og hverdagsrutiner er derfor av stor betydning ift barns medvirkning. Vi fanger opp barnas interesser, behov, hva de leker og hva de undrer seg over. Ut fra disse observasjonene kan vi snakke med barna om deres opplevelser, legge til rette for aktiviteter, turer, samlingsstunder og prosjekter. Dette må vi også se i sammenheng med de ulike fagområder fra rammeplanen.

Vi må også ta hensyn til barns spontane initiativ og kunne endre det som vi hadde planlagt.

Fagerlund barnehage er barns medvirkning noe som alltid er innvevd i alle hverdagsrutiner ved at vi voksne er bevisst på vår rolle og er tett sammen med barna. Gjennom å medvirke i egen hverdag får barnet med seg en kompetanse som rustet dem til samarbeid og ivaretagelse av egne behov.

4.5. Progresjon

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal støtte barns utvikling ut fra deres egne forutsetninger og gi det enkelte barn og barnegruppens utfordringer.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

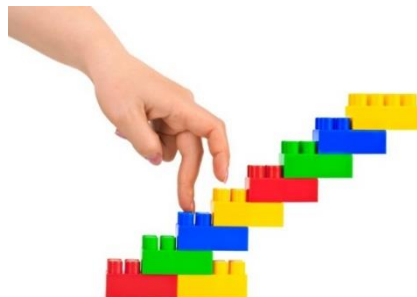
I løpet av de årene barna går i barnehagen skal de oppleve mestring, samtidig er det viktig at de får oppgaver som gir dem mulighet til å lære nye ting, utvikle seg og skape god selvfølelse.

Barna må få ulike utfordringer og de skal oppleve at de lærer stadig mer. Vi må finne en balanse mellom det å oppleve mestring og å kunne strekke seg etter nye mål. Progresjon skal følge barnet, og ikke en bestemt aldersgruppe. Vi ønsker at barna til enhver tid befinner seg i den såkalte «flyt sonen» Det vil si at de får passe med utfordringer i forhold til hva de mestrer. Får de for lite utfordringer blir det fort kjedelig og får de for store utfordringer, kan det føre til angst og frustrasjon. Derfor deler vi noen ganger barnegruppa inn i aldershomogene grupper, andre ganger på tvers av alder.

Mye læring skjer gjennom hverdagsaktiviteter, som f.eks. under måltidet, der progresjon kan være at de yngste barna først får hjelp til å smøre maten sin, til deretter å klare litt selv, og til sist klare helt selv når de blir eldre. Annen læring skjer i planlagte, tilrettelagte aktiviteter. Tema barna jobber med er tilpasset alder og modning, og de vil møte mange av de samme tema senere med nye oppgaver og utfordringer ut fra deres ståsted. Noen aktiviteter hører til de ulike aldersgruppene, f.eks. å være med på ulike turer, alle barna i barnehagen vil få tilbud om det samme, men ikke hvert år. Det skal være forskjell på hva en 1 åring gjør og opplever og hva en 5 åring får oppleve/ gjøre. De må ha noe å glede seg til, noe de kan se frem mot.

Å arbeide med progresjon vil også kreve at vi som voksne i barnehagen arbeider med pedagogisk dokumentasjon. Vi skal være lyttende til det barna forteller oss både gjennom samtaler, lek og kunstneriske aktiviteter. Her vil vi få innblikk i hva barna er opptatt av, det kan være nye tema eller det kan være at vi må arbeide mer med ett tema fordi dette er barna ikke "ferdige" med enda.

I Fagerlund barnehage har vi et pedagogisk samarbeid på tvers av avdelingene. På denne måten får vi kjennskap til hva barna har gjort på småbarnsavdeling før de går over på storebarnsavdeling.

4.6 KLUBBEN OG OVERGANG BARNEHAGE -SKOLE

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen.

Dette er en klubb for barna som skal begynne på skolen neste høst. Vi har et tilrettelagt opplegg som skal gi barna utfordringer, opplevelser og forventninger i hverdagen. Vi ønsker å skape et fellesskap og en følelse av å være «de store» i barnehagen samtidig som de får mulighet til å danne vennskap på tvers av avdelinger med de man skal begynne på skolen sammen med.

Klubben har en tydelig struktur med en klar begynnelse og slutt. Dette gjør det forutsigbart og trygt for barna. Det aller viktigste med klubben er at barna opplever den som trygg, at det er motiverende og lystbetont. Målet er at barna skal se frem til å begynne på skolen og føler seg klar for denne overgangen

Vi ønsker å ha små grupper (mellom 8 og 12 barn). Har vi mange klubbarn et år, deler vi i grupper etter hvilken skole de begynner på.

Klubben er lagt opp med en samling hvor vi har om dagens bokstav og tall, samt dagens begrep (for eksempel liten, stor, høy, lav, rundt, over ol). Dette er en praktisk samling der barna deltar aktivt og bruker hele seg. Deretter har vi som regel en liten økt med oppgaver til det vi har jobbet med i samling. Det kan være praktiske og tegne/skrive oppgaver.

De første klubbdagene på høsten har vi om "meg selv" som tema der vi jobber med hvem vi er og familien. Deretter har vi ulike prosjekter/eksperimenter/forskning ut ifra barnas interesser. På våren har vi om trafikksikkerhet, førstehjelp og forberedelser til skolestart.

Før sommeren er det to store høydepunkter:

1. overnatting i barnehagen
2. høytidelig avslutning med konsert av barna

Det er foreldrene som finner frem en sang sammen med barnet sitt som det liker å høre på eller synger på.

Overgang barnehage-skole

Barnehagen har et samarbeid med skolen ved overgangen. Noen lærere kommer på besøk til barnehagen. Dersom det er behov for det og foreldrene samtykker, sender barnehagen eget overgangsskjema med info om barnet til skolen. Dersom det er ønskelig, legger vi også til rette for et eget overgangsmøte.

- Innskriving på skolen gjøres digitalt av foreldrene det året barnet starter på skolen.
- Alle skolene arrangerer besøksdager i mai og juni.
- Barna har barnehageplass fram til 14.august og må beregne noen dager fri før skolen starter opp.

Mål for klubben:

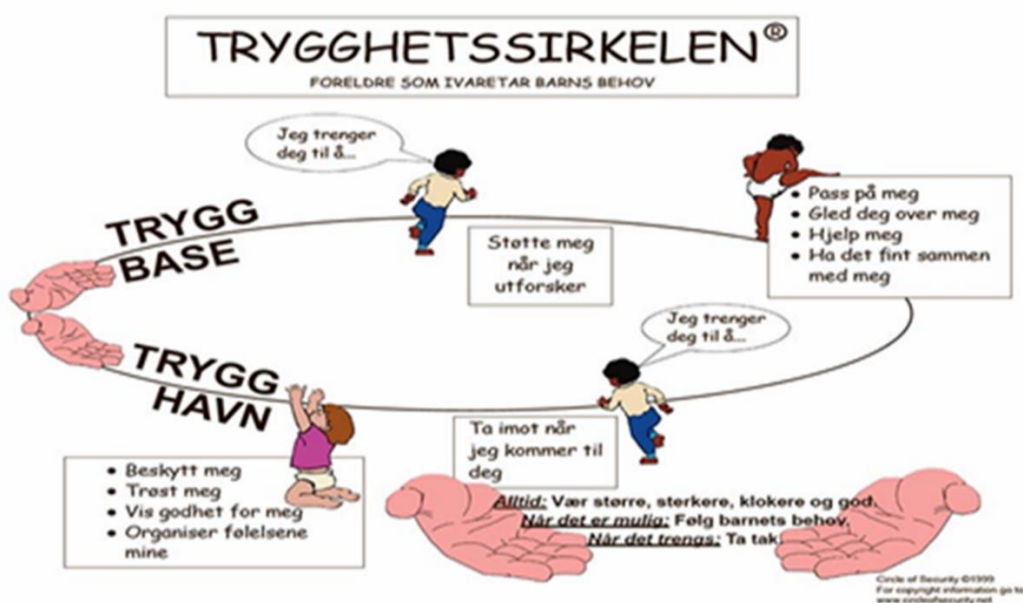
- Skape motivasjon og glede over å lære, samt vekke nysgjerrigheten
- Øve på å bli selvstendig
- Opplive læring, glede og begeistring gjennom eksperimentering og undring
- Tørre å vise seg fram og snakke i en gruppe
- Øve på å lytte til hverandre og til de voksne
- Øve på å samarbeide og jobbe i grupper
- Øve på å gjøre ferdig oppgaver man har begynt på
- Skape interesse for tall, bokstaver, ord og begreper
- Få erfaring med å gå i trafikken og få kjennskap til nødvendige trafikkregler
- Skaffe seg grunnleggende erfaringer om førstehjelp.
- Øve på blyantgrep

4.7. Gjennomgående innhold

5. TILVENNING OG OVERGANGER

Vi har som mål å skape en god tilvenningsperiode for barna som begynner i barnehagen vår og gjennom dette gi dem en trygg og god start. Noen begynner før de fyller ett år og noen begynner når de er 5 år. Vår oppgave er å møte barnet og legge til rette for at det skal bli en trygg og god start slik at barnet får tid til å føle tilhørighet så de kan utfolde seg å begynne å leke, utforske og lære. Trygghets sirkelen ligger til grunn når vi tar imot nye barn i vår barnehage.

- Trygge voksne, trygg base og alltid en god havn og vende tilbake til
- Barna kommer tilbake for å få Støtte og frihet til å utforske omgivelsene

Tilvenning når du er helt ny i barnehagen handler om å få en start med trygge rammer. Vi er opptatt av at barn og foreldre alltid skal føle seg velkommen og møte kompetente og omsorgsfulle voksne. Det er viktig å bruke tid. Derfor har vi rutiner som skal sikre at tilvenningen blir god for barna og også foreldrene. Små barn kan ikke forberedes muntlig på å gå i barnehagen og trenger flere dager for å bli trygge på et nytt sted. Derfor blir tilvenning veldig viktig og vil være forskjellig ut fra barnets behov. Noen blir raskt trygge, og andre trenger lengre tid på å bli vant til den nye hverdagen. Barnet får en primærkontakt det er en voksen i barnehagen som først skal bli kjent med barnet deres. For å gjøre tilvenningen til barnehagen god/ trygg er det godt å ha denne ene omsorgspersonen i begynnelsen, i tillegg er det viktig at mamma og /eller pappa er i nærheten de første dagene og at dagene ikke blir for lange. Det er viktig for tilvenningen at foreldrene aktivt er med på å introdusere det nye miljøet. Foreldrene stiller barnet, sitter sammen med dem under måltidet, er i rommet under lek etc. Det er veldig positivt at dere bruker rommet og viser at dere er trygge og trives med å være i barnehagen. Det er fordi barna tolker kroppsspråket deres og er dere avslappet og bruker rommet oppfatter barnet deres dette og det hjelper dem å bli trygge. Hvor mange dager tilvenningen vil vare er individuell i forhold til barnets behov for å bli trygg. De første dagene er korte og det er viktig å avslutte før barna blir slitne, det hjelper barnet med å en god opplevelse og gjør at det blir en lettere å komme igjen neste dag.

MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA

Overgang til stor barn avdeling er det året barnet fyller 3 år. Noen barn er nye i barnehagen når de er tre år og trenger tilvenning slik det er beskrevet over. De barna som allerede er hos oss har vi utarbeidet gode rutiner for, slik at denne overgangen blir godt forberedt. Våren blir brukt til besøksdager der barna møter primærkontakt på ny avdeling og barna de skal være sammen med neste barnehageår. Vi har erfart at dette gir en myk overgang og barna er veldig klare for å bytte avdeling når vi gjør det på denne måten.

Vi inviterer til besøksdager før sommeren slik at vi får hilst på hverandre og dere får se barnehagen og avdelingen der dere skal begynne. Vi avtaler også en oppstartsamtale med dere foreldre så vi får snakket om barnet før det begynner tilvenning eller overgang. Foreldre vil i løpet av sommeren få et brev i posten med oppstartdato og klokkeslett for første dag i barnehagen med navnet på en primærkontakt som møter dere når dere kommer.

Overgang mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skole legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang til skole. Se eget kapittel 4.6. om klubben.

6. BARNEHAGENS DIGITALE PRAKSIS

Rammeplanen sier: (s.44)

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barns lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

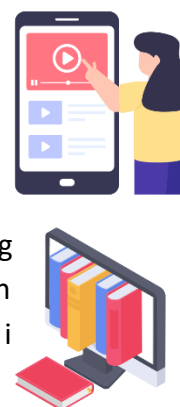
Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna, og [...] brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Hva er digital praksis i barnehagen?

Teknologi er i dag blitt en naturlig del av barns liv, og de møter den på mange arenaer; hjemme, med venner, i barnehagen, skolen og på fritiden. De har aldri kjent til et liv uten digitale medier, teknologi leketøy, medieformidlede fortellinger og tilgang til internett. Teknologi har innvirkning på hvordan barn handler, leker, tenker, lærer, uttrykker seg og interagerer.

Teknologi kan skape magi ved å få akebakken til å se ut som om den er fylt med glødende lava, eller at selveste julenissen med reinsdyr og slede kan skimtes mellom grantrærne i skogen. Barna kan få anledning til å komme tettere på i undersøkelsen av en yrende maurtue, frosker, eller livet i sjøen.

Barna kan bli kjent med koding og programmering, og de kan skape og produsere filmer og digitale bøker. Bruk av og kjennskap til digital praksis kan være en del av prosjekter, hverdagsliv og vår pedagogisk dokumentasjon i barnehagen.

Hvorfor digital praksis i barnehagen?

Utdanningspolitiske styringsdokumenter legger føringer for at barnehager skal innføre og bruke digitale verktøy. Det er et ønske om å videreføre det som er bra i barnehagen, samtidig som barnehagen skal utvikles i takt med de endringene som skjer i samfunnet og de behov som dagens og fremtidens barn har. Digital kompetanse er en forutsetning i dag for å delta i ulike former for læring og utdanning, og for å delta aktivt i samfunnet.

Teknologi bidrar til at barna får undre seg, forske på og utforske ulike fenomen som de er interessert i. En slik tilnærming til digital praksis er sosial, engasjerende, spennende og interessant for barn. Det kan også bidra med felles opplevelser og referanser, som igjen inspirerer til lek og samspill i andre sammenhenger. Fokuset på selve prosessen og opplevelsen som barna er med på, og ikke nødvendigvis på hva slags læring og utbytte de sitter igjen med etterpå. Ved god pedagogisk bruk vil ikke digitale verktøy bidra til mer passivitet i hverdagen. Barna blir digitale produsenter som aktivt medvirker i egne utviklingsprosesser.

Hva gjør vi i Fagerlund barnehage?

I Fagerlund barnehage ønsker vi å legge til rette for at barna får utforske, leke, lære og selv skape noe gjennom digitale verktøy og uttrykksformer. Vi legger til rette for at barna tar i bruk digitale verktøy og medier sammen med de ansatte. Om barna skal bli tatt bilde av, skal de selv få muligheten til å bestemme om de vil bli tatt bilde av og om det kan bli lagt ut på MyKid. Vi ønsker at barna skal utvikle en begynnende etisk dømmekraft gjennom at man selv må få bestemme om de skal bli tatt bilde av og om det skal bli publisert på Internett.

De yngste barna får ta del i å utforske ulike læringsmetoder via digitale verktøy. Vi har brukt iPad til å utforske ulike spørsmål som barna undrer seg rundt. Dette har bl.a. vært ulike spill som inneholder lyder, bilder og forklaringer. Vi har også benyttet bilder, videoer og musikk på telefon og iPad ved temaarbeid. F.eks. ved markering av samefolkets dag har vi undersøkt nordlys, hørt på joik og sett bilder av reinsdyr. Vi bruker også iPad eller telefon til å ta bilder og videoer av hva vi har sett og gjort på tur, for senere å vise det til barna.

De eldre barna har fått ta bilder fra turer og aktiviteter. Vi har også brukt iPad som et verktøy i bl.a. språktrening, og i lek med bokstaver, tall og former. Internett har blitt brukt som et oppslagsverk til å finne et svar på det vi undrer oss over. Det kan f.eks. ha vært hva slags bilde vi har funnet på tur eller hva slags fugl som sitter på fuglebrettet vårt. Vi har også brukt internett for å bygge oppunder barnas interesser. Barna har hatt interesse for bl.a. edderkopper som de har funnet, og har lurt på hva de ulike heter, hvor de bor, i hvilket miljø de trives best i, hva de spiser og hvordan de lever.

Dette bildet av Ilkient forfatter er

7.OBSERVASJON

Rammeplanen sier:

«Kunnskap om barnegrupper og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling er viktig for å gi alle barn et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen»

Vi ser det som viktig å observere og vurdere barnas trivsel og utvikling fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Vi bruker forskjellige observasjonsmetoder i dialog og samarbeid med foreldrene. Vi innhenter alltid tillatelse fra foreldrene før observasjon av enkeltbarn.

8. VURDERING, EVALUERING OG DOKUMENTASJON

Dokumentasjon handler om å fange hverdagen i barnehagen gjennom tekst, tegninger, praksisfortellinger, bilder og plakater e.l. Den er viktig for å gi foreldre og andre utenfor barnehagen et større innblikk og en bedre forståelse for arbeidet som legges ned i en barnehage. Dokumentasjon gir også et bedre innblikk i barnas barnehagedag og kan fortelle om deres medvirkning i egen hverdag.

Rammeplanen beskriver dokumentasjon som et middel for å få frem ulike oppfatninger av arbeidet, og åpne for kritisk og reflekterende praksis i personalgruppa. (s.49) I det øyeblikket vi benytter dokumentasjonen i arbeidet med å utvikle den pedagogiske praksisen i barnehagen, kan vi referere til den som **pedagogisk dokumentasjon**.

Pedagogisk dokumentasjon består av en innholdsdel, dvs. praksisfortellingen eller bildet som gjengir hva personalet eller barna sier og gjør, og en prosessdel som handler om hvordan dette materialet brukes enten i personalgruppa eller barnegruppa. På denne måten er pedagogisk dokumentasjon med på å heve kvaliteten på det pedagogiske arbeidet i barnehagen sammen med vurdering.

Vurdering skal gjøres fortløpende både i forhold til det daglige samspillet mellom mennesker i barnehagen, og barnehagens arbeid. (rammeplan s.50) I vår barnehage skjer vurderingsarbeidet hovedsakelig på regelmessige avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. Vurdering vil si å beskrive, analysere og fortolke innsamlet materiell og definerte mål i forhold til kriterier gitt i barnehageloven, rammeplanen eller lokale planer. Det er fire retninger vi bør innhente synspunkter fra når vi skal vurdere, og det er barn, foreldre, personalet og samfunnet. Barnas syn hentes gjennom praksisfortellinger og vurderingsspmå spørsmål stilt fra barneperspektiv. Foreldrenes syn får vi gjennom foreldresamtaler og foreldremøter, og det er avgjørende for personalet at foreldrene er aktive i å vurdere barnehagens arbeid slik at barnehagen skal kunne utvikles og fornyes.

9.SAMARBEID

9.1.Foreldresamarbeid

Barnehageloven §1 sier:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling»

Allerede ved det første møtet med barnehagen legges grunnlaget for et godt foreldresamarbeid. Besøksdager og bli-kjent samtaler er deler av en fast rutine som vi ønsker skal bidra til å gi barn og foreldre en god start. Barnehagen ønsker å oppnå et godt foreldresamarbeid gjennom daglig kontakt, foreldremøter, foreldresamtaler og arrangementer på avdelingen. Vårt mål er at disse møtene skal kunne gi foreldrene anledning til å påvirke og få innsikt i det pedagogiske arbeidet, samt mulighet til å bli kjent med andre foreldre. Det er viktig at både foreldre og personalet er aktive deltakere i den utviklingen og læringen barnet har i barnehagen. Det er avgjørende for barns trivsel, utvikling og læring at informasjon som vedrører barnet blir gjensidig utvekslet og at barnehage og foreldre har en god dialog.

Foreldresamarbeid er en stor del av jobben i barnehagen. Det er viktig at de ansatte har en god relasjon til foreldre og foresatte. Grunnen til dette er at ved å ha en god relasjon er det enklere å ta opp ting vi lurer på, både for foreldre og for ansatte. Jo mer vi vet om hvordan barnet har det, jo lettere er det å forstå eventuelle endringer i adferd og oppførsel. Hvis det har skjedd noe spesielt i barnehagen som vi tror kan påvirke barnet er det viktig at foreldre/foresatte får beskjed om dette. Det gjelder også om det er endringer i hjemmet som dødsfall i nær familie, flytting, samlivsbrudd og liknende. Barn er vare på små endringer.

Et godt foreldresamarbeid er til barnas beste

1. FAU

Foreldrenes arbeidsutvalg består av alle foreldre/foresatte. Styret for FAU består av en foreldrerepresentant fra hver avdeling/barnegruppe. Denne velges på foreldremøtet på høsten og fungerer også som kontaktperson for foreldrene. Barnehagestyrer kaller inn til det første møtet. Styret konstituerer seg selv.

FAU er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av julearrangement, dugnad og sommerfest. Disse arrangementene har hver sin komite bestående av en forelder fra hver avdeling/barnegruppe.

2. SU

Barnehagens samarbeidsutvalg består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen slik at hver gruppe er likt representert. Dvs. leder og nestleder i foreldrerådsstyret fungerer som foreldrerepresentanter, og en representant fra pedagogene og en for fagarbeidere/ assistenter representerer personalet. Eier kan delta etter eget ønske. Gran kommune (eier) har en politisk valgt representant i samarbeidsutvalget for Fagerlund barnehage som sitter i en periode på 4 år.

3. FORELDREMØTER

Det blir arrangert to foreldremøter i året. Det første blir holdt på høsten. Da blir det en god mulighet til å bli kjent med hverandre, samtidig som det gis informasjon om barnehagen og dagliglivet i barnehagen. Årsplanen blir gjennomgått. Det andre møtet blir holdt i begynnelsen av vårsemesteret. Innhold og temaer kan variere fra år til år.

4. FORELDRESAMTALER

Alle foreldre vil bli innkalt til en samtale på høsten, mens det inviteres til en frivillig samtale på våren. Barnehagen ser dette som en viktig kontakt hvor vi uformelt kan prate om hvordan barnet har det i barnehagen. Pedagogisk leder har ansvar for å kalle inn til disse møtene. Primærkontakt for barnet er med på høstsamtalen. Foreldrene må gjerne selv ta kontakt med barnehagen dersom de ønsker flere foreldresamtaler.

Vi har også en «bli-kjent-samtale» for nye foreldre før/ved oppstart.

Målet for bli kjent samtalen er at vi ønsker å legge et grunnlag for godt foreldresamarbeid, bli kjent med barnet og familien, samtidig som vi kan snakke litt om hverandres forventninger rundt oppstart i barnehagen.

5. FORELDREMEDVIRKNING

I Rammeplan for barnehager står det: «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget» «Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet»

Vi i Fagerlund barnehage ønsker å ha en god dialog med alle foreldrene og legge til rette for at de kan medvirke aktivt på det som skjer i barnehagen.

6. MYKID

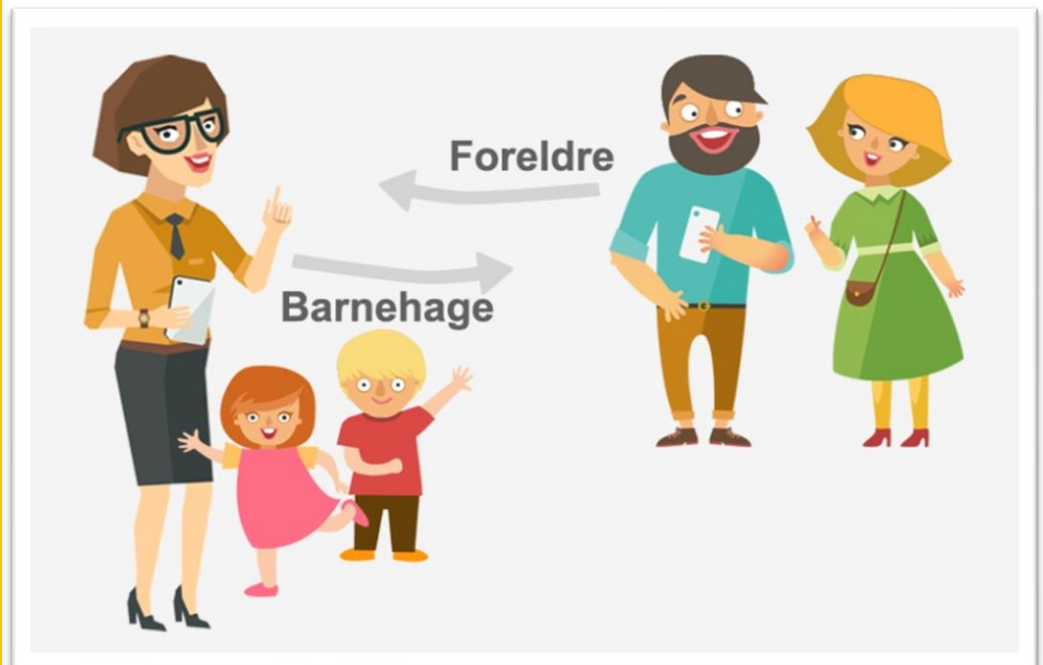
- Et informasjonssystem til foreldre og foresatte i Fagerlund barnehage

Vi i Fagerlund bruker MyKid som vår informasjonskanal ut til foreldrene. Der finner man månedsplaner, vaktlister, adresser, infoskriv, beskjeder osv. på den avdelingen hvor barnet deres har plass. Her kan foreldrene registrere dersom barnet ikke kommer i barnehagen eller legge inn beskjeder til de ansatte.

Vi legger også ut mange bilder slik at foreldrene får et innblikk i barnets hverdag. Barna som er på bildet tagges slik at de bare kan ses av foreldrene.

Vi prøver så langt det er mulig å bruke «dagen i dag» til å skrive om det vi har gjort i løpet av dagen slik at foreldrene kan gå inn og lese og samtale med barna hjemme om dagen i barnehagen.

9.2. SOSIALE MEDIER

Fagerlund barnehage har egen offentlig Facebook-side hvor det publiseres informasjon, nyheter og bilder fra hverdagen i barnehagen.

Vi har også en Instagram-side der vi har fokus på å legge ut bilder fra turer og hverdagen i barnehagen.

9.3. EKSTERNE SAMARBEIDSPARTNERE

For at barn og foreldre skal få et mest mulig helhetlig tilbud til beste for oppveksten og utviklingen til barnet, skal barnehagen samarbeide med andre tjenester og institusjoner både i kommunen og utenfor kommunen. Barnehagen skal formidle kontakt mellom foreldre og andre kommunale instanser, som PPT, spes.ped.team, barnevern, helsestasjon, fysioterapi, skole, Habiliteringstjenesten, BUP og Statped.

Det aller viktigste for oss alle er å styrke barns selvfølelse og legge til rette for et godt oppvekstmiljø, og å oppdage barn med vansker og å gjøre noe med det.

9.3.1 SAMARBEID MED PPT (pedagogisk-psykologiske tjeneste)

PPT ansvar for barn med rett til spesialpedagogisk hjelp. PPT kan gi råd og veiledning til barnehagen og foreldre når det gjelder barn med nedsatt funksjonsevne, atferdsvansker eller andre utfordringer.

Barnehagen har faste dager hver måned der vi får veiledning av PPT i barnehagen.

Ved veiledning om barn, skal vi alltid ha foreldrenes samtykke.

9.3.2 SAMARBEID MED SPESIALPEDAGOGISK TEAM (spes.ped.team)

Barnehagene i kommunen har også selv ansatt spesialpedagoger som arbeider i barnehagene etter behov, både med enkeltbarn og gruppe. De bistår direkte i arbeid med barn og som veiledere for de ansatte.

9.3.3 SAMARBEID MED HELSESTASJON

Helsestasjonen kan foreslå barnehageplass for barn som har særlig behov for pedagogisk tilbud. Helsestasjonen kan gi råd og veiledning om bl.a. søvn, kosthold, bleieavvenning og foreldrerollen. Helsesøster møter barnehagen en gang i måneden til veiledning.

9.3.4 SAMARBEID MED BARNEVERN

Barnevernet bruker barnehageplass som tiltak, ofte som et frivillig hjelpetiltak, men også som pålagt. Barnehagen har opplysningsplikt til barnevernet uten å være hindret av taushetsplikten når det er grunn til å tro at et barn blir utsatt for alvorlig omsorgssvikt. Alt samarbeid ellers er etter samtykke fra foreldre.

Barnehagen har konsultasjonsmøter med PPT, helsestasjon og barnevern 8 ganger i året. På disse møtene kan personalet ta opp anonyme saker (uten samtykke) og få råd og veiledning for arbeid og tiltak med barnegrupper og/eller enkeltbarn. Foreldrenes samtykke er da viktig.

9.3.5 SAMARBEID MED SKOLEN

Barnehagen samarbeider med **skolen** om overgangen fra barnehage til skole. Dersom barnehagen skal gi skolen informasjon om enkeltbarn, skal foreldrene samtykke i det.

Ytterligere informasjon om rutiner og samarbeid om overgangen, kan leses i virksomhetsplanen for barnehagene i Gran Kommune.

9.3.6 SAMARBEID MED NÆRMILJØ

Fagerlund barnehage ønsker å ha et godt samarbeid med alle i nærmiljøet. Vi har allerede opprettet et godt samarbeid med Fagertun sykehjem. Her får vi lov til å komme på besøk når det passer oss til glede for både små og store.

Lokalet Folkvang ligger rett ved barnehagen og vi har i dag et godt samarbeid med eiere av dette flotte lokalet.

Vi har fine områder rundt barnehagen som vi benytter til turer og aktiviteter. Et godt samarbeid med grunneiere er derfor nødvendig.

Kjøpesenteret Andfossen ligger i gangavstand til barnehagen. Vi handler en del mat og drikke her og går ofte på tur til butikken med barna.

Barnehagen benytter seg også i stor grad av Størenslunden og Rosendalsbanen, Brandbu bibliotek, Gran bibliotek, Idrettsparken i Gran og skøytebanen i Gran på vinteren. Vi har også et godt samarbeid med andre barnehager i nærmiljøet.

Barnehagen ønsker seg også et enda større samarbeid med flere lokale bedrifter, frivillige organisasjoner mm. for å tenke litt i nye baner.

9.4. Personalsamarbeid

9.4.1 AVDELINGSMØTER

Disse møtene brukes til kortsiktig planlegging av ukeplaner, aktiviteter, turer mm. samt refleksjon, faglig diskusjoner og vurderinger av barnegruppa og enkeltbarn

9.4.2 PERSONALMØTER

Disse møtene holdes én gang i måneden. Her gjennomgås saker oversendt fra andre kommunale organer, fellesarrangementer, faglig arbeid som planlegging, vurdering, faglig utvikling gjennom referater fra kurs, faglige diskusjoner, refleksjoner, holdningsarbeid, rammeplanarbeid mm.

9.4.3 PEDAGOGMØTER

Disse møtene brukes til felles planlegging for hele huset, faglig diskusjoner og refleksjoner, utviklingsarbeid og vurderingsarbeid.

9.4.4 PLANLEGGINGSDAGER

Barnehagen har 5 planleggingsdager i året. Dagene brukes til felles kurs, evaluering, planlegging, faglig diskusjoner, refleksjoner, holdningsarbeid mm

9.4.5 AMU

Arbeidsmiljøutvalget består av tillitsvalgte, verneombud og styrer. Her tas jevnlig opp saker som berører arbeidsmiljøet og arbeidsforholdet til de ansatte.

10 MILJØRETTET HELSEVERN OG SIKKERHET

Barnehagen må ha en internkontroll som skal ivareta både barnas og de ansattes helse, miljø og sikkerhet.

Dette innebærer at vi skal ha kontrollrutiner på brannslukningsutstyr, katastrofe- og brannberedskap, ute – og inne arealet, inneklima og eventuelle andre saksområder.

Vi gjennomfører brannøvelser flere ganger i løpet av året og gjennomgår årlige sjekklister for inne- og utemiljø i barnehagen. Sjekklister og kontrollrutiner er dokumentert i egen internkontrollperm og årsmelding med ev. avvik sendes kommuneadministrasjonen. Alle sikkerhetsrutiner kan legges fram skriftlig hvis dere henvender dere til avdelingen eller styrer.

Barnehagen gjør også risikovurderinger ved behov. Der vi opplever at sikkerheten ikke er god nok, utarbeider vi faste rutiner. Det er rutiner som alle må forholde seg til og bruke.

TRAFIKKSIKKER BARNEHAGE

Vi ønsker å være en trafikksikker barnehage med vekt på disse punktene:

- ✓ Barnehagens trafikkopplæring integreres som en del av omsorg-og opplæringsarbeidet og nedfelles i barnehagens årsplan.
- ✓ Barnehagen stiller krav til busselskap og drosjer om belter og trafikksikker atferd ved kjøp av transporttjenester.
- ✓ Barnehagens ansatte kjenner rutiner for håndtering av uforutsette faresituasjoner og hendelser på tur.
- ✓ Barnehagen har utarbeidet rutiner for å ivareta sikkerheten på turer til fots, med bil eller kollektivtransport.

TRAFIKKOPPLÆRING I BARNEHAGEN

- ✓ Barna lærer trafikkregler for fotgjengere.
- ✓ Barna lærer om bruk av sansene sine i trafikken.
- ✓ Barna lærer om bruk av bilbelte, sykkelhjelm og refleks.

SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE OG HJEM

- ✓ Barnehagen har rutiner for å ivareta barnas sikkerhet ved barnehagens parkeringsplass og port. Disse gjennomgås årlig med foreldre og ansatte.
- ✓ Barnehagen påvirker foreldrene til å sikre barna på vei til og fra barnehagen.
- ✓ Trafikksikkerhet og trafikkopplæring er et årlig tema på foreldremøter.

PARKERING

For at barnas sikkerhet, og for at eventuelle utrykningskjøretøy skal komme frem, er det **forbudt å parkere ved porten.**

Skru av motoren! Det er ikke bare en god vane rent miljømessig, men også holdningsskapende for barna som ofte reagerer på at det står tomme biler med motoren i gang. Samtidig slipper vi at eksosen siver inn på lekeplassen og avdelingene.

Personalet slipper aldri barn alene utenfor porten.

Når barnet er hentet er det den som henter sitt ansvar å se til at barnet ikke lukker opp porten og løper ut på parkeringsplassen alene. Husk å ikke slippe barnet ut av syne når dere er på parkeringsplassen !

Vi oppfordrer ALLE til å utøve forsiktighet ved inn og ut-kjøring, og at ALLE rygger inn når de parkerer. Da vil dere ha oversikt når dere kjører ut og vi unngår farlige situasjoner der barn kan være bak bilen.

FAGERLUND BARNEHAGE, RØYSUMSLINNA 2 2770 JAREN

TLF. 48029310

Styrer direkte: tlf. 48196135

FAGERLUND BARNEHAGE består av 5 avdelinger:

Avdeling Tellus med barn fra 0-3 år	Tlf. 481 56070
Avdeling Venus med barn fra 0-3 år	Tlf. 481 82051
Avdeling Jupiter med barn fra 3-6 år	Tlf. 481 86410/941 63464
Avdeling Neptun med barn fra 3-6 år.	Tlf. 481 92840
Avdeling Saturn med barn fra 3-6 år.	Tlf. 481 89310

HJEMMESIDE: www.fagerlundbarnehage.no

BARNEHAGENS LEDERE:

Styrer: Torill E. Myhrstuen   mail: torill.myhrstuen@gran.kommune.no

Ped.leder Tellus: Heidi Blokkhus   mail: heidi.blokkhus@gran.kommune.no

Ped.leder Venus: Mari Olerud   mail: mari.olerud@gran.kommune.no

Ped.leder Jupiter: Are Sørbråten   mail: are.sorbraten@gran.kommune.no

Ped.leder Neptun: Solfrid Johansen Nyborg   mail: solfrid.nyborg@gran.kommune.no

Ped.leder Saturn: Cathrine Sørbråten   mail: cathrine.sorbraten@gran.kommune.no

BARNEHAGENS ÅPNINGSTID ER FRA KL. 06.45-17.00

Barnehagen er stengt jul- og påskeuka samt ukene 28,29 og 30 i juli mnd.

Barnehagen har 5 planleggingsdager i året.